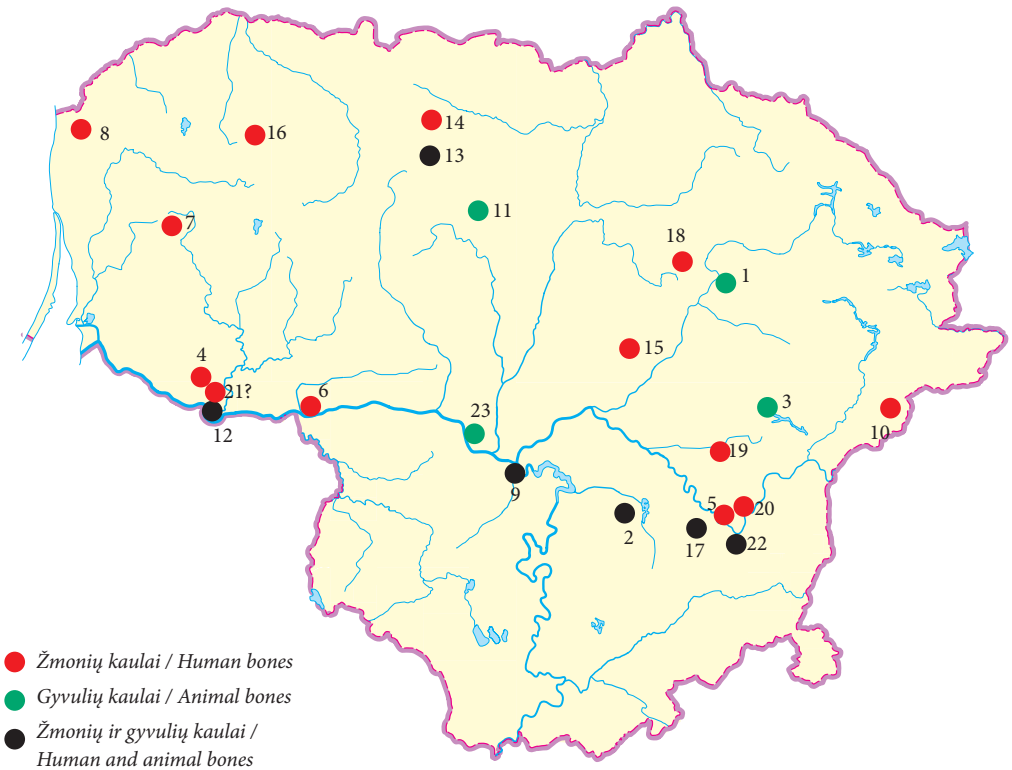
XIV. Archeologinės medžiagos tyrimai
Analyses of archaeological material

● *Žmonių kaulai / Human bones*
● *Gyvulių kaulai / Animal bones*
● *Žmonių ir gyvulių kaulai / Human and animal bones*

1 – Anykščiai
2 – Bajorai
3 – Dubingiai
4 – Ginčaičiai
5 – Gudeliai
6 – Jurbarkas
7 – Kapstatai
8 – Lazdininkai
9 – Marvelė
10 – Naujas Strūnaitis
11 – Šeduva
12 – Šereitlaukis
13 – Šiauliai
14 – Šilmikiai
15 – Šinkūnai
16 – Telšiai
17 – Trakai
18 – Troškūnai
19 – Turlojiškės
20 – Verkiai
21 – Vilkiškiai ??
22 – Vilnius
23 – Virbaliūnai

Linas Daugnora,
Vida Daugnorienė,
Eugenijus Jurgelėnas

Preliminarūs 2008 m. archeologinių kasinėjimų osteologinės medžiagos tyrimų rezultatai

2008 m. į LVA Osteologijos laboratoriją prie Anatomijos ir fiziologijos katedros pristatyti kaulai iš įvairių objektų ir laikotarpių. Archeologinių ekspedicijų metu iškasta kaulinė medžiaga saugoma LVA Osteologijos laboratorijos saugyklose. Žemiau pateikiama trumpa jos analizė.

Dubingių piliavietė (Molėtų r.) (R. Laužiko 2007 m. tyrinėjimai).

Kumeliuko dešinės kojos mentė, arklio dešinės kojos šlaunikaulio distalinė dalis, galvijo stipinkaulio proksimalinė dalis, dešinės kojos šlaunikaulio distalinė dalis (kirsta), antrasis pirštikaulis, avies / ožkos dešinės kojos petikaulio kūnas (skaldytas), kairės kojos petikaulio kūnas ir distalinė dalis (kirsta), dešinės kojos petikaulio kūnas (kirstas) ir proksimalinė dalis (amžius – 23–48 mėn.), dešinės kojos stipinkaulio dalis, kairės pusės dubens kaulo sparnas (kirstas ir su įkartomis kauliniame paviršiuje), kairės kojos pėdos kūno dalis (avies / ožkos MIS – 2), kiaulės dešinės kojos šlaunikaulio kūno dalis (kirsta), dešinės kojos mentė, plaštakos proksimalinė dalis, šuns ašinis (antrasis kaklo) slankstelis, 3 nenustatyti slankstelių fragmentai (skaldyti), blauzdikaulio kūno fragmentas, kaulo fragmentas su kirčiu.

Marvelės kapinynas (Kauno miestas) (M. Bertašiaus 2006–2007 m. tyrinėjimai).

Žirgo kapas 237. Pagal atskirą priekinį dantį galimas arklio amžius – 3,5–5 m. Dešinės kojos petikaulio kūnas ir distalinė dalis, dešinės kojos dilbio kaulas, dešinės kojos kulnikaulis, plaštakos fragmentas, 2 riešo kauliukai, kairės kojos šokikaulis, 4 nenustatyti vamzdinių kaulų fragmentai.

Žirgo kapas 237. Eržilas, 8–10 m. amžiaus. Pavieniai apatinio ir viršutinio žandikaulio dantys.

Aplink žirgo kapą 237. 2 viršutinio žandikaulio krūminiai dantys, blauzdikaulio proksimalinė dalis, 2 kairės kojos mentės fragmentai, plaštakos distalinė dalis, pirmasis ir antrasis pirštikauliai.

Žirgo kapas 238. Eržilas, 9–10 m. amžiaus. Kaukolės dalys, pirmasis kaklo slankstelis, abu apatiniai žandikauliai, dešinės ir kairės kojos petikauliai, abiejų kojų dilbio kaulai, abiejų kojų plaštakos kaulai ir 2 riešo kauliukai.

Žirgo kapas 238 (atsitiktiniai, į V / PV). Kairės kojos stipinkaulio distalinė dalis, dešinės kojos mentės fragmentas, 3 kaklo skyriaus slankstelių fragmentai, kairės kojos plaštakos dalis.

Žirgo kapas 239. Eržilas, per 10 m. amžiaus. Kaukolė.

Žirgo kapas 240. Eržilas, 4,5–5 m. amžiaus. Kaukolė su dantimis, dešinės ir kairės kojos petikauliai, abiejų kojų dilbio kaulai (alkūnkaulio gumburas atitrūkęs), abiejų kojų plaštakos kaulai, pirmasis pirštikaulis, 2 antrieji pirštikauliai.

Žirgo kapas 240A. Pagal dantis arklio amžius – 3,5/ 4–4,5 m. Viršutinio ir apatinio žandikaulio dantys (yra pieninių dantų), stipinkauliai (distalinės dalys atitrūkusios), dešiniojo stipinkaulio kūno dalis, dešinės ir kairės kojos plaštakos kaulai, atitrūkusi petikaulio galvutė, 3 riešo kaulai.

Žirgo kapas 240 (centre). MIS–2, vieno arklio amžius – 4,5–5 m. 2 dešinės kojos dilbio kaulai, dešinės ir kairės kojų petikaulio proksimalinės epifizės (atitrūkusios), slankstelio kūno dalis, 3 riešo kauliukai, atitrūkęs slankstelio diskas, kairės kojos plaštakos proksimalinė dalis, šonkaulių fragmentai.

Žirgo kapas 240 (atskiras maišelis, R / ŠR). 3 kairės kojos petikaulio fragmentai, plaštakos fragmentas (distalinė skridinio dalis), kairės kojos plaštakos proksimalinė dalis, 2 pirmieji ir 2 antrieji pirštikauliai.

Žirgo kapas 240 (ŠV). Atlantas (pirmasis kaklo slankstelis), dešinės kojos plaštakos kaulas, krūtinės slankstelis, viršutinio žandikaulio krūminiai dantys.

Žirgo kapas 240 (atsitiktiniai). MIS–2. Jauno (3,5–4,5 m. amžiaus) amžiaus arklio: petikaulio dalis (proksimalinė epifizė atitrūkusi), apatinis žandikaulis, krūminiai ir priekiniai dantys, dubens kaulo fragmentas. Suaugusio arklio: dešinės kojos dilbio kaulas, kulnikaulis, 3 viršutinio žandikaulio krūminiai dantys, 2 pirštikauliai ir šokikaulis. Abiejų arklių: kaukolės fragmentas ir apatinio žandikaulio priekinė dalis.

Žirgo kapas 241. Arklio amžius – 3,5–4 m. Pavieniai priekiniai pieniniai dantys, viršutinio žandikaulio krūminiai dantys su neiškritusiais pieniniais dantimis, 2 stipinkaulio fragmentai, 3 riešo kauliukai.

Žirgo kapas 242. Priekiniai dantys (arklio amžius – 5,5–6 m.), plaštaka, alkūnkaulis, 4 nenustatyti fragmentai.

Žirgo kapas 243. Viršutinio žandikaulio abiejų pusių krūminiai dantys (be M^3), apatinio žandikaulio šakos fragmentas, dešinės kojos mentė su gerai išreikšta atauga *proc. coracoideus* (apie 1 cm), ausies piramidė, priedinis riešo kauliukas, petikaulio galvutės dalis ir distalinės dalies fragmentas, dešinės kojos dilbio kaulas (kūnas ir proksimalinė dalis), 3 nenustatyti smulkūs vamzdinių kaulų fragmentai.

Žirgo kapas 244. MIS–2, vienas arklių – eržilas, 9–10 m. amžiaus. Kaukolė, apatinio žandikaulio šaka, ausies piramidė, kaklo ir krūtinės skyriaus slanksteliai, riešo, kulno kaulai ir pirštikauliai, abiejų kojų mentės fragmentai, petikauliai ir dilbio kaulai (dešinė koja) ir 2 kito arklio dilbio kaulai, dešinės kojos plaštaka (patologija – grifelinių kauliukų suaugimas), gūžduobės, 4 abiejų kojų šlaunikaulių fragmentai, 6 abiejų kojų blauzdikaulių fragmentai, abiejų kojų pėdų kaulai (yra graužikų apgraužtas kaulas ir patologija – grifelinio kauliuko suaugimas), kulnakauliai, šokikauliai, pirštikauliai.

Žirgo kapas 240–237 / 8 (atsitiktiniai). MIS–2, vieno arklio amžius – 4–4,5 m. Plaštaka, pirštikauliai, šokikaulis, 3 apatinio žandikaulio krūminiai dantys, viršutinio žandikaulio dantis, šonkaulio fragmentas, kairės kojos pėdos proksimalinė dalis, dešinės kojos pėdos proksimalinė dalis su patologija, priedinis riešo kauliukas.

Kapas 1339. Keli smulkūs dantų fragmentai, 2 šonkaulių fragmentai.

Kapas 1353. Arklio krūminis dantis.

Kapas 1400 (šuns). Kiaulės dešinės pusės apatinio žandikaulio dalis su dantimis (amžius – iki 2 mėn.)

Kapas 1453. 3 nenustatyti fragmentai.

Kapas 1459. Nenustatytas fragmentas.

Plotas 315, *A K/4, degėsiai*. Ilties fragmentas (kiaulės / šerno?), krūtinės slankstelio fragmentas, kaulo fragmentas su įkartomis, akmuo.

Plotas 330, *5, duobė paviršiuje degėsiuose*. 2 slankstelių fragmentai, kaulo fragmentas, suskilęs į 3 dalis.

Paviršiniai atsitiktiniai kaulai. Galvijo krūminiai dantys (viršutinio žandikaulio, šių dienų galvijų), kiaulės ilties fragmentas, šuns ilties fragmentas, arklio krūminis dantis, petikaulio fragmentas su įkartomis, šonkaulio fragmentas, 2 nenustatyti fragmentai.

Šeduva, Vytauto g. 4A (S. Sarcevičiaus 2006 m. tyrinėjimai).

***Šiluminės trasos vieta**, atsitiktiniai kaulai virš buvusios trasos sluoksnių*. Galvijo kaukolės dalis su kirčiais (6 vienos kaukolės kaktikaulio fragmentai), kairės kojos petikaulio dalis, dešinės kojos šlaunikaulis, dilbio kaulai (su kirčiais), kulnakaulis (kirstas), kiaulės kaukolės fragmentas.

Šereitlaukio piliakalnio papėdės gyvenvietė (Pagėgių sav.) (A. Zalepūgienės 2008 m. tyrinėjimai).

***Perkasa 1,** kv. 2A, gylis 56 cm*. Arklio dantys (pieniniai premolarai ir krūminis dantis) ir apatinio žandikaulio dalys. Amžius – 1 m. (iki 14 mėn.).

***Perkasa 1**, kv. 15A, gylis 1–1,1 m, iš laužavietės*. 3 smulkūs apdegę danties fragmentai ir 12 smulkių kaulų fragmentų.

***Perkasa 2,** kv. 4A*. Kaulo skridinio dalis, 7 nenustatyti fragmentai.

***Perkasa 2**, kv. 6–7A*. Vieno blauzdikaulio fragmentai (arklio?), 5 kaulo fragmentai.

***Perkasa 2,** kv. 5B*. 6 smulkūs danties fragmentai (degintas?).

***Perkasa 2,** kv. 17B*. Šonkaulio fragmentas (avies / ožkos?) ir smulkus degintas fragmentas.

***Perkasa 3,** kv. 5–6B*. Apdegę danties ir kaulo fragmentai.

***Perkasa 5,** kv. 3–4B*. 5 avies / ožkos apatinio žandikaulio krūminiai dantys ir žandikaulio fragmentas.

***Perkasa 6,** kv. 1–2A–C*. Žirgo griaučiai: kaukolė, slankstelių fragmentai, kojų kaulai. Amžius pagal priekinių dantų taureles – 6–8 m., lytis – eržilas.

Degintinis kapas 13 su palaidotu žirgu. Žirgo apatinis žandikaulis su dantimis (pagal priekinius dantis (I_3), amžius – 6–8 m.) ir viršutinio žandikaulio dantys, ausies piramidė, VII kaklo slankstelis (kūnas su priaugusiu disku – amžius per 5 m.), kulnikauliai, šokikauliai, juosmens slankstelių fragmentai, priekinės ir užpakalinės kojos kaulai.

Šiaulių kapinynas (Šiauliai, Vaisių g. 16A) (A. Šapaitės 2008 m. tyrinėjimai).

***Perkasa 1,** kv. 5–8A*. Galvijo kairės kojos kulnakaulis (kirstas), apatinio žandikaulio fragmentas, proksimalinės dalies stipinkaulio fragmentas, avies / ožkos apatinio žandikaulio dalis, dešinės kojos stipinkaulis (su dviem giliais kirčiais), kairės pusės apatinio žandikaulio šaka, kiaulės šlaunikaulio kūno fragmentas (amžius – 24–30 mėn.), dubens kaulo ir šonkaulių fragmentai (kirsti), 2 nenustatyti vamzdinių kaulų fragmentai, 4 smulkūs fragmentai.

Perkasa 3. Galvijo krūtinės slankstelis (kirstas), apatinio žandikaulio šaka (kairė pusė), mentės fragmentas, kryžkaulis (kirstas išilgai), plaštaka (kirsta išilgai), šonkaulio dalis (galvutė kirsta), avies / ožkos kaklo slankstelis (kirstas išilgai), šonkaulio dalis, plaštakos proksimalinė dalis, kiaulės mentės distalinė dalis (dešinė koja), petikaulio proksimalinė dalis (amžius – iki 42 mėn.), šlaunikaulio kūnas (kairė koja), kiaulės / šerno apatinio žandikaulio priekinė dalis, arklio proksimalinis pirštikaulis, gaidžio pastaibis (kairė koja), vištos petikaulis, žąsies petikaulio dalis, 6 nenustatyti smulkūs kaulų fragmentai.

Kapas 9. Avies / ožkos petikaulio distalinė dalis (kairė koja), kairės kojos kulnikaulis, 4 nenustatyti kaulo fragmentai (vienas jų – kaukolės dalis) ir šonkaulio kūno fragmentas.

Kapas 10. Galvijo apatinio žandikaulio fragmentas, petikaulio fragmentas (kirsta kūno dalis), paukščio vamzdinio kaulo fragmentas ir smulki dubens kaulo dalis, nenustatytos rūšies plaštakos / pėdos kaulo dalis, nenustatytas kaulo fragmentas.

Trakai, Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios šventorius (O. Fediajevo 2008 m. tyrinėjimai).

Perkasa 11, gylis 2–2,2 m. Galvijo dešinės kojos pėdos kaulas ir avies / ožkos kairės kojos petikaulio distalinė dalis.

Vilnius, Aguonų g. 10 (R. Žukovskio 2006 m. tyrinėjimai).

Plotai 1 ir 2, kapas 36 (suardytas). Galvijo raginės ataugos dalis, antrojo kaklo slankstelio dantinė atauga, antrasis kaklo slankstelis (kirstas), kaklo slankstelio fragmentas (jauno amžiaus), krūtinės slankstelio kūnas (kirstas), juosmens slankstelis (jauno gyvulio, kirstas), šonkaulio dalis (galvutė kirsta, žemiau gumburėlio kirstas šonkaulio kūnas), dubens kaulo fragmentas (kirstas, patologija – kaulėjimo pradžia *lig. transversum acetabuli*), dubens kaulo fragmentas (kirstas), 2 gūžduobės dalys (*acetabulum*), 3 blauzdikaulių distalinės dalys (vienas fragmentas kirstas), kairės kojos pėdos distalinė dalis (kirsta skersai), kairės kojos pėdos distalinė dalis, pėda (distalinė epifizė atitrūkusi, amžius – 42–48 mėn.), 4 kairės ir dešinės kojos šokikauliai (vienas kirstas iš plantarinės pusės, vienas – iš vidaus), kairės kojos kulnakaulis (distalinė dalis kirsta), pirmasis pirštikaulis (galvijų MIS – 3), atrajotojo naga, stipinkaulio distalinė epifizė, gūžduobė (*acetabulum*, patologija – raiščio kaulėjimas), avies / ožkos dešinės kojos stipinkaulio proksimalinė dalis (kirsta), dubens kaulo dalis (įkartos vidiniame klubikaulio paviršiuje), blauzdikaulio proksimalinė dalis (kirsta nuo kūno), gūžduobės dalis, dešinės pusės apatinio žandikaulio šaka (kirsta), arklio krūtinės slankstelio dalis, stipinkaulio dalis (proksimalinė dalis kirsta), dešinės kojos blauzdikaulio kūnas, dubens kaulo fragmentas (gūžduobės dalis), kiaulės krūtinės slankstelis, dešinės kojos petikaulis (kirstas per distalinę dalį), kairės kojos petikaulio distalinė dalis (įkartos ir kirtis, atskiriantis nuo kūno), dešinės kojos petikaulio kūno dalis, vidurinis pirštikaulis, šuns dešinės kojos alkūnkaulis, vištos petikaulis, šlaunikaulis, paukščio petikaulio dalis ir krūtinkaulio fragmentas, nenustatytas pirmojo kaklo slankstelio fragmentas, slankstelio fragmentas (kirstas), krūtinės slankstelio dalis, dubens kaulo fragmentas, 7 šonkaulių fragmentai, gūžduobės dalis, apatinio žandikaulio fragmentas, mėsėdžio blauzdikaulio dalis, pėdos fragmentas.

Vilnius, Čiurlionio g. 3 (E. Butėno 2007 m. tyrinėjimai).

Galvijo kaukolės fragmentas, poliežuvinis kaulas, atlanto (pirmojo kaklo slankstelio) fragmentas (kirstas skersai), 2 krūtinės slanksteliai, juosmens slankstelis (kirstas), antrojo kaklo slankstelio fragmentas (kirstas), dešinės kojos mentės fragmentas, buliaus kairės ir dešinės kojų plaštakos kaulai (abu kirsti), dubens kaulo fragmentas, galvijo stipinkaulio proksimalinė dalis (kirsta skersai), kairės kojos pėdos kūnas ir distalinė dalis (kirsta), petikaulio kūno dalis (drožta ir kirsta), petikaulio distalinė dalis (kirsta ties distaliniu skridiniu), kairės kojos stipinkaulio proksimalinė dalis ir kūnas, riešo kaulas, kairės kojos plaštaka (kirsta dviejose vietose), 2 dubens kaulo fragmentai, šlaunikaulis ir šlaunikaulio galvutė, kelio girnelė, kairės kojos blauzdikaulio dalis (amžius – 42–48 mėn.), dešinės kojos kulnakaulis (distalinė dalis kirsta), kulnakaulio fragmentas, pėdos

distalinė dalis (kirsta), 5 proksimaliniai pirštikauliai (viename sąnariniame paviršiuje – patologijos pradžia), atrajotojo dešinės kojos pėdos proksimalinė dalis (kirsta), kulnakaulio dalis (proksimalinė dalis kirsta ir yra įkartų), avies / ožkos kairės kojos petikaulio kūnas ir distalinė dalis (įkartos ir kirčiai), kairės kojos petikaulio proksimalinė dalis, dešinės pusės dubens kaulo dalis su kirčių žymėmis, kiaulės apatinio žandikaulio fragmentas, petikaulio distalinė dalis (kirsta, patologija be skylutės), šlaunikaulio kūnas (amžius – 24–30 mėn.), plaštakos dalis (amžius – 24 mėn.), šuns blauzdos kaulai (patologija – šeivikaulio priaugimas), vištos šlaunikaulis, petikaulis ir petikaulio fragmentas, pastaibis, anties sudėtinis blauzdos kaulas ir žąsies alkūnkaulis, 7 nenustatytos kaukolės dalys, blauzdikaulio fragmentas, kulnakaulio fragmentas, 12 šonkaulių fragmentų, kaklo slankstelio dalis, akiduobės fragmentas, pirmojo kaklo slankstelio fragmentas, 4 vamzdinių kaulų fragmentai.

Vilnius, Sirvydo g. 3/8 (Šv. Jurgio bažnyčios teritorija) (V. Steponaičio 2007 m. tyrinėjimai).

Trasa 3, atkarpa B, *V., pj. 2–2, sluoksnis 3, gylis 1,15–1,5 m*. Galvijo dešinės kojos šokikaulis, antrasis pirštikaulis ir dešinės kojos šlaunikaulio kūnas (kirstas iš abiejų pusių).

Virbaliūnų neįtvirtinta gyvenvietė (Kauno r.) (A. Žalnieriaus 2005 m. tyrinėjimai).

Perkasa 5, *duobė 10*. Kiaulės apatinio žandikaulio dalis (suaugusio gyvulio) ir du krūminiai dantys (MIS–2), atrajotojo (gali būti ir laukinio) šlaunikaulio kūno dalis, 2 nenustatyti fragmentai.

Perkasa 6, *duobė 16*. Galvijo krūminis dantis ir gūžduobės fragmentas, avies / ožkos blauzdikaulio distalinė dalis, 2 nenustatyti vamzdinių kaulų fragmentai.

Perkasa 11, *duobė 40*. 3 galvijo viršutinio žandikaulio krūminiai dantys.

Perkasa 12, *duobė 48*. Šerno iltis (apatinis žandikaulis), kiaulės apatinio žandikaulio fragmentas, atrajotojo šonkaulio dalis, 2 nenustatyti vamzdinių kaulų fragmentai.

Perkasa 15, *sluoksnis 1*. Arklio krūminis dantis ir kairės kojos plaštakos dalis, galvijo viršutinio žandikaulio krūminis dantis, avies / ožkos kulnikaulio fragmentas.

Perkasa 16, *sluoksnis 1*. Arklio apatinio žandikaulio krūminis dantis (amžius – 4–5 m.)

Perkasa 17, *sluoksnis 6*. 4 galvijo krūminių dantų fragmentai, vamzdinio kaulo fragmentas.

Perkasa 18, *sluoksnis 1*. Galvijo viršutinio žandikaulio krūminio danties fragmentas, šuns viršutinio žandikaulio krūminis dantis.

Perkasa 18, *sluoksnis 3*. Galvijo priekinis krūminis dantis ir plaštakos distalinė dalis, nenustatytas vamzdinio kaulo fragmentas su apvalia įkirtimo vieta.

Perkasa 19, *sluoksnis 2*. 3 arklio krūminio danties fragmentai, šonkaulio fragmentas.

Bajorų kapinynas (Elektrėnų sav.) (V. Vaitkevičiaus 2007 m. tyrinėjimai).

Plotas 7, *po armeniu*. Kaulo fragmentas.

Plotas 11, *kv. 2B, gylis 46 cm, armuo*. Arklio apatinio žandikaulio krūminis dantis.

Plotas 12, *kv. 2A, gylis 47 cm*. Vamzdinio kaulo fragmentas.

Plotas 12, *kv. 3A, gylis 36 cm*. Arklio krūminis dantis.

Plotas 12, *kv. 1B, gylis 47 cm, armuo*. Arklio apatinio žandikaulio trečiasis krūminis dantis (M_3).

Kontrolinė juosta tarp plotų 2 ir 7, *kv. 2, armens apačia*. Kiauninių šeimos atstovo pirštikaulio dalis.

***Kontrolinė juosta tarp plotų 2 ir 8**, kv. 3, po armeniu*. Paukščio vamzdinio kaulo fragmentas.

***Kontrolinė juosta tarp plotų 5 ir 9**, kv. 2, gylis 21 cm, armuo*. Graužikų kaukolių fragmentai (*Arvicola terrestris?*) (jauno amžiaus; MIS 2).

***Kontrolinė juosta tarp plotų 7 ir 8**, kv. B, armuo*. Plaštakos / pėdos fragmentas (gali būti mėsėdžio, kiauninių šeimos?), nenustatytas kaulo fragmentas.

Preliminary osteological research results from the 2008 excavations

Bones found at various archaeological sites and dating to different periods were studied in 2008 at the Osteological Laboratory of the LVA Department of Anatomy and Physiology. The osteological material excavated during archaeological expeditions is kept in the Laboratory's storage facilities.

Linas Daugnora, Gintarė Zakarienė, Violeta Šaltenienė, Olegas Fediajevas, Elena Pranckėnaitė, Aušra Zalepūgienė

Vilniuje ir Anykščiuose kasinėtų archeologinių objektų osteologinė analizė

Vilniuje, Basanavičiaus g. 15 / Mindaugo g. 3 (XVI–XIX/ XX a.) (žr. p. 433–437) ir Anykščiuose, Vyskupo skvere (XV–XX a.) (žr. p. 297–299) 2008 m. vykdyti archeologiniai kasinėjimai, kuriuose surinkta nemažai osteologinės medžiagos. Buvo iškasti ir išanalizuoti 7765 gyvūnų kaulai ir jų fragmentai. Kaulinė medžiaga saugoma LVA Osteologijos laboratorijoje.

Atlikus naminių ir laukinių gyvūnų bei paukščių kaulų ir jų fragmentų morfologinę-osteometrinę analizę, nustatyta individų rūšis, minimalus jų skaičius, amžius, patologijos. Minimalus individų skaičius (MIS) nustatytas pagal T. White metodiką. Gyvūnų amžius nustatytas pagal kaulų kaulėjimo laiką ir pieninių bei nuolatinių dantų kaitą. Palyginamajai paukščių kaulų analizei naudota LVA Osteologijos laboratorijoje esanti paukščių kaulų kolekcija.

Vilniuje Basanavičiaus g. 15 / Mindaugo g. 3 rasti 4423 įvairūs kaulai ir jų fragmentai. Tarp jų nustatyta 2446 naminių gyvulių, 70 paukščių kaulų. Likusią kolekcijos dalį (1907 fragmentai) sudarė nenustatyti smulkūs skaldyti šonkaulių ar vamzdinių kaulų fragmentai. Taip pat rasta laukinių gyvūnų kaulų: 2 kiškio (*Lepus*), 2 briedžio (*Alces alces*), po 1 tauriojo elnio (*Cervus elaphus*) ir stirnos (*Capreolus capreolus*) kaulą. Tiriant naminių gyvulių kaulus, daugiausia nustatyta galvijų kaulų – 2167 (48,99 %), taip pat rasti 132 (2,98 %) avies / ožkos, 131 (2,96 %) kiaulės ir 16 (0,36 %) arklių kaulų. Tarp paukščių kaulų nustatyti 47 (1,06 %) vištos (*Galus domesticus*) ir 23 (0,52 %) naminės žąsies (*Anser domesticus*) kaulai. Vištos daugiausia rasta dubens kaulų – 10 ir šlaunikaulių – 16. Naminės žąsies daugiausia rasta petikaulių – 15 kaulų (1 lentelė).

Anykščiuose, Vyskupo skvere rasti 3342 įvairūs kaulai ir jų fragmentai. Tarp jų 2267 – naminių gyvulių (67,83 %), 20 vištos kaulų (0,60 %), 1 naminės žąsies kaulas. Taip pat yra 1055 nenustatytų kaulų fragmentai bei laukinių gyvūnų: 2 briedžio, 2 kiškio ir 1 stirnos kaulas. Tarp naminių gyvulių daugiausiai gal-